

LBRIS

We know
books

NARCIS DORIN ION

BUCUREȘTI
ÎN CĂUTAREA MICULUI PARIS

Cuvânt-înainte de academician Georgeta Filitti

EDITURA VREMEA
BUCUREȘTI
2024

CUPRINS

Expresivitate urbană | **6**

Introducere | **8**

Bucureștiul și edificiile sale emblematice | **11**

Fast și rafinament: palatele Bucureștiului | **62**

Orașul și vechile sale case boierești | **90**

Memoria orașului: muzeele Capitalei | **127**

Locuri de popas: hanurile, hotelurile și cafenelele Bucureștiului | **143**

Natură și arhitectură: parcurile și grădinile Capitalei | **164**

Monumente de for public: statui și busturi | **186**

Bibliografie generală | **206**

Bucureștiul a fost numit, cândva, și nu fără temeii, „Micul Paris”. Lucrul se petrecea în perioada interbelică și justifica, cu oarecare mândrie, realizările arhitectonice notabile care dăduseră orașului, începând cu finele veacului al XIX-lea, o nouă înfățișare. I se crease un alt chip, total diferit de cel cu care se obișnuiseră călătorii străini la jumătatea secolului. Până pe la 1850, această capitală orientală nu putea reține atenția peregrinilor de pe alte meleaguri decât prin bisericile ei și prin câteva case boierești care se înălțau trufaș în centrul istoric al orașului. Periferia, în schimb, venea cu tot balcanismul și orientalismul ei, înfățișând o imagine dezolantă, pe care occidentalii s-au grăbit să o consemneze în jurnalele lor, ca o dovadă supremă a existenței unei lumi ce funcționa după alte criterii.

Venirea principelui Carol de Hohenzollern pe tronul României, în 1866, și obținerea Independenței, unsprezece ani mai târziu, au fost imbalduri puternice pentru o racordare a țării și a Capitalei la modelele de civilizație europeană. Impulsul a venit și din partea unei întregi clase sociale și politice, boierimea română, ai cărei membri își făcuseră studiile în Occident și reveniseră în țară nu numai cu bunul gust și cultura deprinse în aceste școli, dar și cu dorința de a clădi aici un oraș cât de cât modern. Încet, pe măsură ce situația politică și economică s-a stabilizat și a înregistrat un progres evident, proiectele au început să prindă contur și au fost materializate cu ajutorul unor mari arhitecți străini, francezi în special, care s-au stabilit și au creat în România.

De numele acestor arhitecți, sculptori, pictori și decoratori francezi este legat avântul constructiv înregistrat în București la cumpăna secolelor XIX și XX. Paul Gottereau, Louis Blanc, Albert Ballu, Cassien Bernard, Albert Galleron, Ernest Doneaud, Théophile Bradeau, Jules Berthet sunt creatorii unor edificii emblematice ale Capitalei, ai unor clădiri ce i-au schimbat înfățișarea: Ateneul Român, CEC-ul, Palatul Regal vechi, Palatul Cotroceni, Banca Națională, Ministerul Agriculturii și Domeniilor, Palatul de Justiție, Hotelul Athénée Palace, cărora li se adaugă numeroasele palate și case boierești clădite în același stil eclectic de manieră franceză. Mari arhitecți români, ca Ion D. Berindey și Grigore Cerchez, vor contribui și ei, prin clădirile pe care le-au realizat în același stil, la conturarea unei noi imagini a orașului.

S-a putut realiza, astfel, în numai câteva decenii, o rapidă europenizare a acestui oraș oriental prin excelență, schimbarea fiind constatată de cei mai mulți străini care l-au vizitat. Au apărut acum, în locul bătrânelor hanuri, hoteluri moderne și confortabile (numele lor merg tot spre ideea „Micului Paris” - Hotel Lafayette, Hotel Luvru,

Hotel Hugues), unele deschise chiar de francezi, unde chelnerii vorbeau în franceză, iar meniul era tot franțuzesc. Cofetăriile, cafenelele, restaurantele își îmbiau clienții cu produse ale patiseriei franțuzești ori cu vinuri de soi de aceeași proveniență. Limba de conversație în saloane și în înalta societate, ca și în mediul politic sau diplomatic, este tot franceza. Franța, aliata noastră tradițională, ne ajută în timpul Primului Război Mondial cu o misiune militară și rămâne, în întreaga perioadă interbelică, pilonul de bază al politicii noastre externe.

Era firesc, în aceste condiții, când întreaga elită intelectuală și politică se origina din mediul cultural francez, ca și Bucureștiul să stea sub influența Parisului, al cărui stil arhitectonic a încercat să îl imite. S-a construit mult, s-a clădit cu bun gust, s-a zidit durabil, au fost înălțate edificii impozante, au apărut cartiere întregi de vile construite în stil eclectic francez, de pe fațadele cărora câte o cariatidă, un îngerăș sau un grifon veneau să amintească trecătorilor puterea și gustul proprietarilor. Au apărut străzi definitorii pentru evoluția arhitectonică a orașului (*Calea Victoriei* - strada edificiilor publice și a palatelor boierești, *Șoseaua Kiseleff* - bulevardul marilor case boierești, *strada Lipscani* - artera negustorilor etc.), străzi care și azi - după mutilările suferite în anii regimului comunist - ne mai încântă privirea și ne întorc într-un alt timp. Un timp al unui oraș vesel, „capitală a unui pământ tragic unde adesea totul sfârșește în comic”, după aprecierea lui Paul Morand.

Tocmai de aceea, pentru că acest oraș, vesel cândva, a fost mutilat prin sistematizările și demolările nesfârșite din timpul lui Ceaușescu, vă propunem un itinerar livresc prin vechiul București, în căutarea „Micului Paris”. Azi, cu greu se mai poate recunoaște atmosfera ce domnea în Bucureștiul interbelic, dar - ca prin minune - s-au păstrat, deși în continuă degradare, multe clădiri ce ne amintesc de „Micul Paris” de odinioară. Vă invit să le descoperim împreună, urmărind istoria orașului - în tot ce are ea mai definitiv și mai pitoresc - de-a lungul unui secol și jumătate (1800-1948). O perioadă tulbure, nu de puține ori aflată sub semnul incertitudinii, o perioadă de căutări și adaptări, la sfârșitul căreia Bucureștiul se putea mândri cu un tezaur arhitectonic de mare valoare. Din păcate, multe dintre aceste edificii și monumente au dispărut, dar cele care ne-au mai rămas ne dau o imagine a ceea ce a fost cândva „Micul Paris”.

Urmărind acest titlu - *București. În căutarea Micului Paris* - am încercat să redăm istoria modernă a Capitalei văzută prin monumentele sale definitorii. Se îmbină, astfel, o istorie a arhitecturii, a sculpturii, a grădinilor și parcurilor cu cea a mentalităților și moravurilor de altădată. E o istorie vie, veselă, cum au fost și oamenii care au făcut-o; o istorie în care toată protipendada și boema Bucureștiului se aduna la Capșa sau la Terasa Oteteleşanu, o istorie marcată de aristocrația română ale cărei bogăție și rafinament sunt transpuse în case și palate care și azi ne stârnesc admirația. Din acest periplu istoric și sentimental prin București am exclus bisericile și mănăstirile, care nu au nimic în comun cu spiritul vesel al „Micului Paris”, dominat de cafenele și restaurante și populat cu personaje pitorești de care s-a vorbit mult în epocă.

În dorința de a prezenta și monumente mai puțin cunoscute care nu sunt construite în stilul „Micului Paris” - lucrarea de față dorindu-se a fi și un ghid turistic al Capitalei noastre - am prezentat în carte și unele

clădiri reprezentative ale stilului românesc, deoarece ele au contribuit la conturarea noii imagini arhitectonice a Bucureștiului de la cumpăna secolelor al XIX-lea și al XX-lea. Din același motiv, nu ne-am putut reține tentația prezentării muzeelor Bucureștiului, nu numai pentru că ele sunt adăpostite în edificii importante ale Capitalei, dar și pentru că ele păstrează vie memoria orașului, arătând vizitatorilor ce le trec pragul patrimoniul și obiectele de artă care se găseau odinioară în clădirile definitorii ale „Micului Paris”.

Prima ediție a acestei cărți a apărut în anul 2003, ilustrată cu fotografii realizate de Ion Șeuleanu. Pentru prezenta ediție - ilustrată cu imagini din colecția personală a autorului -, am păstrat aproape textul scris în 2002-2003, care cred că rămâne valabil și azi, chiar dacă a fost scris cu elanul tineresc al începuturilor mele într-ale cercetării istoriei. Acum am făcut doar mici actualizări ale destinațiilor unor clădiri și am completat bibliografia cu lucrări, studii și articole importante publicate în răstimpul trecut de la apariția sa, în urmă cu peste două decenii.

Între timp, am continuat să cercetez istoria Bucureștiului și a monumentelor sale, publicând mai multe studii și articole, dar și alte cărți dedicate acestui subiect drag mie: *Monumente din București* (2011), *București. Memoria unui oraș/Bucharest. Memory of a City* (2012) și *Palate din București* (2013), în care am completat și detaliat istoria a ceea ce am socotit - subiectiv, firește! - a fi relevant pentru trecutul patrimonial al Capitalei noastre.

Varianta de album în care este tipărită prezenta lucrare ne-a determinat să eliminăm notele infrapaginale din prima ediție, toate referințele bibliografice regăsindu-se în ampla bibliografie generală de la sfârșitul volumului.

* * *

Mulțumesc în mod special, și pe această cale, celor care m-au ajutat în realizarea acestui proiect editorial: doamnei academician Georgeta Filitti, care a citit manuscrisul și a semnat prefața acestei lucrări închinată unui București pe care domnia sa îl cunoaște atât de bine; doamnei Silvia Colfescu, remarcabil editor și mare iubitoare a istoriei Capitalei noastre, care a înțeles necesitatea reeditării acestei cărți, al cărei manuscris l-a redactat cu acribie, făcând judicioase observații; prietenului dr. Cornel-Constantin Ilie, care a realizat inspirata machetă a volumului.

Dr. Narcis Dorin Ion

BUCUREȘTIUL ȘI EDIFICIILE SALE EMBLEMATICE

Ca orice oraș european - numit de către peregrinii care l-au vizitat, în perioada interbelică, *Micul Paris* - Bucureștiul și-a uimit vizitatorii prin contrastul puternic între splendoarea unor clădiri din centrul său și mizeria mahalalelor de la periferie. Aceasta pentru că - așa cum consemna cel mai cunoscut evocator străin al Capitalei, Paul Morand - „lecția pe care ne-o oferă Bucureștiul nu e o lecție de artă, ci o lecție de viață; el te învață să te adaptezi la toate, chiar și la imposibil”. Având de recuperat secole de progres și civilizație, Bucureștiul a reușit în răstimpul a opt decenii să devină un oraș european, racordat la modelele arhitecturale occidentale. Într-un fel, s-a lăsat în grija arhitecților din Apus, care i-au croit o nouă înfățișare. În spiritul vremii, s-au ridicat edificii publice care au creat Capitalei o identitate inconfundabilă rezultată din contopirea frumuseții desăvârșite a noilor clădiri cu farmecul oriental al bătrânului oraș.

Astfel au apărut pe pământ românesc clădiri care ar face cinste oricărui oraș civilizată: Ateneul, Palatul de Justiție, Palatul CEC, Biblioteca Centrală Universitară, Arcul de Triumf, Banca Națională, Hotelul Athénée Palace, Ministerul Agriculturii și Domeniilor, Facultatea de Medicină, Cercul Militar, Camera Deputaților, Universitatea și Primăria. Sunt toate creații ale unor talentați arhitecți străini și români, care au reușit, prin opera lor, să dea o alură europeană unui oraș ce fusese, de atâtea ori în istoria lui, devastat și jefuit sau căzuse pradă incendiilor și cutremurelor. La sfârșitul veacului al XIX-lea, Bucureștiul a izbutit să spargă tiparele acestei istorii incerte, iar edificiile săi vor marca momentul prin ridicarea unor impunătoare edificii publice, a căror frumusețe arhitectonică provoacă și azi uimirea și admirația multora dintre noi.

Ateneul Român, situat pe *strada Franklin nr. 1*, rămâne până azi, pentru mulți, clădirea definitivă pentru Bucureștiul sfârșitului de veac XIX și edificiul prin care orașul a dăruit locuitorilor săi un templu al culturii și muzicii. Ridicarea lui se datorează inițiativei a trei inimoși oameni de cultură - doctorul Constantin Esarcu (1836-1898), istoricul Vasile Alexandrescu Urechia (1834-1901) și agronomul Petre S. Aurelian (1833-1909) - ce au deținut și importante demnități politice în epocă. Aceștia au înființat, pe 28 ianuarie 1865, *Societatea culturală „Ateneul român”*, care - conform statutului adoptat în 24 noiembrie 1865 - își propunea să răspândească (prin cursuri publice, cărți și ziare) științele, literaturile și artele. „Cea mai imperioasă trebuință - scria Esarcu în primul număr al revistei *Ateneul român*, apărut la 1 iunie 1866 - este a se lumina poporul”.

Între membrii Societății s-au numărat figuri importante ale culturii române: Alexandru Odobescu, Matei Millo, George Barițiu, Vasile Alecsandri, Ion Heliade Rădulescu, Dimitrie Bolintineanu, Costache Aristia etc., iar primii ei președinți au fost P. S. Aurelian (1865-1866), contele Scarlat Rosetti (1866-1868), Ion Heliade

Ateneul Român (sfârșitul secolului XIX)

destinația ei - a precizat el - nu un edificiu vulgar și meschin. Să avem ambiția a construi în București un palat al științelor și al artelor în care să putem primi cu mândrie celebritățile ce ne vor vizita sau le vom chema în țara noastră. Nimic nu înalță mai mult spiritul și inima unui popor decât contemplația monumentelor care cristalizează într-însele o mare idee națională."

Rădulescu (1869) și Nicolae Kretzulescu (1872). Până la construirea propriului sediu, Societatea „Ateneul român” și-a ținut ședințele în casa lui Costache Ghica de lângă Grădina Cișmigiu, care aparținea Ministerului Instrucțiunii Publice și pe care Ateneul o va folosi timp de douăzeci și trei de ani (1868-1891). Treptat s-a impus necesitatea construirii unui local propriu, idee care a prins contur după moartea contelui Scarlat Rosetti (1872), care - prin testamentul său din 9 aprilie 1870 - lăsa Ateneului un teren, două case și prețioasa lui bibliotecă (5.000 de volume). Cum terenul nu era chiar central (se afla pe strada Rosetti din cartierul Boteanu), iar donatorul dorise să se construiască biblioteca cu banii obținuți din vânzarea celor două case, lucrurile au trenat din lipsă de fonduri.

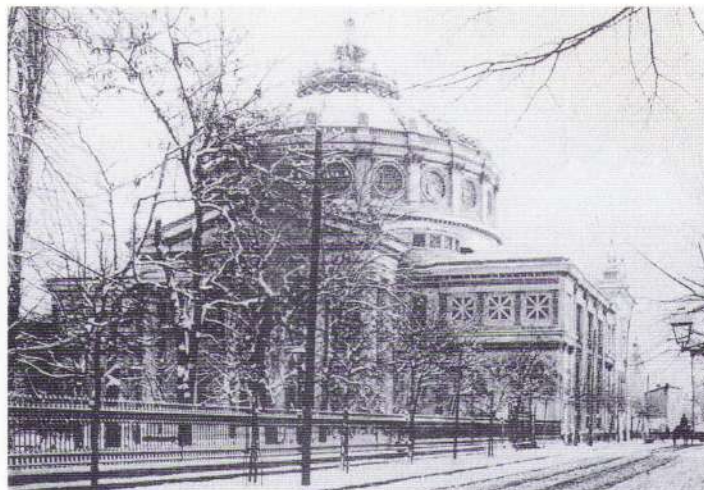
Însă Constantin Esarcu - care este, de fapt, părintele Ateneului - nu a fost de acord cu ideea construirii unei simple biblioteci într-o zonă oarecare. Ca agent diplomatic și ministru plenipotențiar la Roma (1873-1876, 1879) și Atena (1879-1882), își formase gustul artistic după alte criterii, monumentele grandioase devenind marea lui pasiune. Această pasiune a lui Esarcu a fost șansa construirii Ateneului. În ședința Societății „Ateneul Român” din 3 noiembrie 1883, C. Esarcu și-a prezentat punctul de vedere despre biblioteca ce trebuia construită. „Clădirea să fie demnă de

Ateneul Român

Sub acest îndemn, este abandonată ideea construirii bibliotecii pe terenul donat de contele Scarlat Rosetti și se optează pentru ridicarea unui palat al Ateneului, pe terenul din spatele Grădinii Episcopiei, atribuit Societății de către Primăria orașului. Aici fusese odinioară moșia familiei Văcărescu (numită Livada Văcăreștilor), iar generalul Mihai Cantacuzino zidise o bisericuță pe care - în 1776, când a plecat în Rusia - a dăruit-o Episcopiei Râmnicului. Pe acest teren - numit, de atunci, Grădina Episcopiei - Societatea Ecvestră Română (înființată în 1871) turnase în 1874 fundația unui manej, destinat școlii de călăreți și reprezentațiilor de circ. O convenție între cele două societăți ceda, contra cost, Ateneului fundațiile manejului și materialele de construcție ce se aflau pe șantier.

După obținerea terenului și a fundațiilor, pentru Societatea „Ateneul Român” mai rămânea de rezolvat doar problema cea mai delicată: aceea a banilor. Pentru strângerea fondurilor necesare construirii Palatului Ateneului, Esarcu a făcut apel, în 1884, la toate societățile profesionale și de cultură și a instituit o loterie națională care s-a desfășurat, pe 22 mai 1886, în Grădina Cișmigiu. Atunci s-a lansat îndemnul către populație: „Dați un leu pentru Ateneu”. În *Apelul* semnat de C. Esarcu, N. Kretzulescu, P. S. Aurelian, G. Manu, G. M. Tattarescu și C. Stăncescu se preciza că „un asemenea edificiu destinat a deveni, în Capitala României, un adevărat templu al artei și al științei, trebuie să fie - înainte de toate - o operă de artă”. Pentru realizarea acestei opere de artă,

Ateneul Român

la 24 mai 1886 s-a încheiat un contract cu arhitectul francez Albert Galleron, care va realiza două ante-proiecte după sugestiile lui Constantin Esarcu.

„Acest edificiu este exclusiv destinat Artei și Științei – scria Esarcu în *Programul pentru clădirea edificiului Ateneului Român*. Arhitectura [lui] va trebui să fie în raport cu această destinație. Aspectul va fi monumental dar simplu, înlăturându-se orice decorațiuni inutile sau banale. (...) Clădirea va avea o intrare principală dând, printr-un peristil, acces direct în sala de conferințe și la galeriile de comunicare cu celelalte părți ale edificiului. Sala de conferințe, considerată ca sanctuarul științei și al frumoaselor arte, va avea un aspect impunător”. Albert Galleron va realiza proiectul noii clădiri respectând sugestiile lui Esarcu, iar o comisie – formată din marii arhitecți ai vremii: Alexandru Orăscu, Ion Mincu, Ion Socolescu și Grigore Cerchez – va analiza planurile lui Galleron și îi va cere să le completeze. În septembrie 1886, comisia aprobă proiectul lui Albert Galleron pentru construirea palatului Ateneului.

Piatra de temelie a noii construcții s-a pus pe 26 octombrie 1886, Constantin Esarcu amintind cu acel prilej că „splendidul său palat [al Ateneului – n.n.] va răspândi până departe raze de lumină și civilizație”. Conducerea lucrărilor i-a revenit arhitectului Albert Galleron, iar diriginte al șantierului a fost arhitectul Constantin Băicoianu. Din partea Societății Arhitecților, o comisie tehnică – formată din Grigore Cerchez, Ion Mincu, Paul Gottereau, C. Olănescu și I. Gr. Cantacuzino – era însărcinată cu supravegherea lucrărilor de construcție a Ateneului.

Clădirea a fost parțial inaugurată pe 14 februarie 1888, printr-o conferință a lui Alexandru Odobescu despre „Ateneul român și clădirile antice cu dom circular”. Cum sala mare nu era finisată în interior (abia în 1889 va deveni funcțională), conferința s-a ținut într-o sală mică de la parter. După această primă etapă de

construcție (1886-1889), Palatul Ateneului era departe de a fi gata, iar Societatea își epuizase toate fondurile, nemaiputând continua lucrările de decorare a interioarelor. De aceea, a încheiat o convenție cu Ministerul Instrucțiunii Publice, cerând statului să-și asume finalizarea lucrărilor și să folosească edificiul pentru adăpostirea unor instituții culturale.

A doua etapă în construcția Ateneului (1893-1897) începe în iulie 1893, lucrările fiind reluate sub conducerea lui Albert Galleron, până în 1895, când a plecat în Franța. Din acel moment, lucrările de extindere a clădirii cu cele două aripi din spate (pe două niveluri) au fost dirijate de arhitectul Leonida Negrescu. În iulie 1897, comisia tehnică a Ministerului Instrucțiunii Publice a făcut recepția definitivă a clădirilor anexă, în care a fost amenajată Pinacoteca statului. O ultimă modificare adusă aripii dinspre *strada Episcopiei* și subsolului clădirii a fost realizată între 1924-1928, sub conducerea arhitectului I. Ionescu.

Astfel construit, palatul Ateneului Român este, într-adevăr, o operă de artă. Elementele exterioare care atrag atenția prin monumentalitate sunt cele opt coloane ionice ale peristilului ce marchează intrarea principală în clădire și creează imaginea unui templu grec. Coloanele susțin un fronton triunghiular având inscripția ATHENEUL ROMÂN. În spatele frontonului se află cupola Ateneului, ale cărei douăzeci de ferestre rotunde sunt împodobite cu câte o liră înconjurată de cununi. Deasupra fiecărei ferestre, de jur împrejurul cupolei, sunt dăltuite numele unor mari personalități ale culturii și artei universale: Phidias, Galilei, Shakespeare, Homer, Raphael, Corneille, Virgilius, Michelangelo, Pericle, Beethoven, Molière, Dante, Franklin, Apollodor ș.a. Sub peristil, deasupra celor trei uși masive din lemn, sunt cinci medalioane din mozaic care îi reprezintă, de la stânga la dreapta, pe Neagoe Basarab, Alexandru cel Bun, regele Carol I, Vasile Lupu și Matei Basarab.

Interiorul Ateneului este uimitor prin bogata lui decorație. Rotonda de la parter - un hol vast al cărui plafon este străjuit de doisprezece coloane dorice decorate în stuc roz - conduce, prin patru scări monumentale în spirală (realizate de arhitectul venețian Lardel, din marmură de Carrara), la sala de concerte și conferințe de la etaj. De dimensiuni impresionante (28,50 m diametru și 16 m înălțime), sala de concerte și conferințe este fastuos decorată - ca și rotonda și scările - cu fresce realizate de Napoleon D'Este, Henry Kübler, Nicolas Schwalbach și Fritz Elsner. În plus, sala de concerte - care cuprinde, la parter, 600 de fotolii și 52 de loji - se distinge prin marea frescă (lată de 3 m și lungă de 70 m) în care pictorul Costin Petrescu a immortalizat douăzeci și cinci de episoade marcante ale istoriei noastre, de la cucerirea Daciei de către Traian, colonizarea ei și formarea poporului român, trecând prin întemeierea statelor românești, domniile lui Ștefan cel Mare și Mihai Viteazul, revoluțiile lui Horea, Tudor Vladimirescu și cea din 1848 și ajungând la Unirea Principatelor, domnia lui Cuza, a lui Carol I, războiul de Independență, făurirea României Mari sub Ferdinand I și domnia lui Carol al II-lea.

Ceea ce, din păcate, nu s-a păstrat, pentru că au fost distruse în anii regimului comunist, sunt busturile care împodobeau aleile Grădinii Ateneului, reprezentând mari oameni politici, de cultură sau artiști români: Mihai Eminescu (de Ion Georgescu), Mihail Kogălniceanu (de W. Hegel), P. S. Aurelian (de W. Hegel),

Biblioteca Centrală Universitară

Ion Ghica (de Iordănescu), Traian Demetrescu (de Filip Marin), D. G. Kiriac (de Oscar Han), Enăchiță Văcărescu (de W. Hegel), Constantin Esarcu (de W. Hegel), Gavril Muzicescu (de Milița Petrașcu), C.A. Rosetti (de I. Georgescu), V.A. Urechea (de W. Hegel), generalul Ioan Em. Florescu (de I. Georgescu), Grigore Tocilescu, G. Dem. Teodorescu (de C. Storck), C. I. Stăncescu (de W. Hegel) și Theodor Șerbănescu (de Filip Marin). Azi, în Grădina Ateneului este amplasată o singură statuie, cea a lui Mihai Eminescu, operă a sculptorului Gheorghe Anghel.

Găzduind - de-a lungul timpului - diferite manifestări culturale și, în situații speciale, chiar politice (între 1919-1920, de pildă, aici a fost sediul Camerei Deputaților și s-a votat, pe 29 decembrie 1919, ratificarea unirii Basarabiei, Transilvaniei și Bucovinei cu România), Ateneul a devenit astăzi un adevărat templu al muzicii, prin minunatele concerte ce se organizează aici, spre bucuria melomanilor.

În imediată apropiere a Ateneului, o altă clădire ne atrage atenția prin arhitectura sa: **Biblioteca Centrală Universitară**. Edificiul a fost construit în stil neoclasic francez – pe locul caselor lui Grigore Păucescu și pe terenul cumpărat de la vornicul Ion Manu – ca sediu al Fundației Universitare „Carol I”. Prin aceasta, regele Carol I a dorit să marcheze împlinirea unui sfert de veac de domnie. Amplasată în *Piața Palatului*, vis-à-vis de Palatul Regal, clădirea Fundației Universitare a fost realizată între 1891-1895 după planurile arhitectului francez Paul Gottereau, cel care proiectase și palatul. Lucrările au continuat și după inaugurarea oficială (din 14 martie 1895), abia în 1914 fiind terminat și cel de-al doilea corp al clădirii. Acesta a fost construit – pe terenul cumpărat tot de la Grigore Păucescu – între anii 1911-1914 de arhitectul Roger Bolomey și firma Pietro Axerio, după planurile aceluiași arhitect Paul Gottereau. O ultimă extindere a clădirii a avut loc în 1926.

Fațada edificiului este marcată, la nivelul etajelor I și II, de douăsprezece coloane adosate, dintre care patru susțin antablamentul și frontonul clădirii, deasupra căruia se află cupola centrală încadrată la extremități

Biblioteca Centrală Universitară

Palatul Telefoanelor

de alte două. Între coloane, deasupra fiecărei ferestre a primului etaj, se află nouă casetoane, pe care sunt înscrise numele unor mari figuri ale culturii române: Miron Costin, Gheorghe Șincai, Grigore Alexandrescu, Mihai Eminescu, Titu Maiorescu, Vasile Alecsandri, Nicolae Grigorescu, Mitropolitul Dosoftei și Dimitrie Cantemir. Inițial, în 1914, cu excepția lui Titu Maiorescu, pe fațadă erau pictate portretele celorlalte opt personalități. Distrusă în mod cumplit în timpul evenimentelor din decembrie 1989 – când au pierit în flăcări valori inestimabile ale culturii române (cărți rare, manuscrise, fotografii, incunabule) – Biblioteca Centrală Universitară a fost

Palatul Telefoanelor și Teatrul Național

restaurată, timp de un deceniu (1990-2000), după planurile arhitecților Petre Swoboda și Aurel Teodorescu, căpătându-și aspectul de odinioară.

Mergând pe *Calea Victoriei* în jos, spre cheiul Dâmboviței, întâlnim alte edificii remarcabile ale Bucureștiului. Dintre ele, cel mai înalt este **Palatul Telefoanelor** (53 m), construit în 1933 după planurile arhitecților americani Louis Weeks și Walter Froy. Dacă această clădire nu s-a remarcat, în epocă, decât prin înălțimea sa, în schimb locul pe care a fost ridicată este încărcat de istorie. Aici s-a aflat una dintre cele mai cunoscute case boierești ale Bucureștiului: Casa Oteteleşanu. Clădirea a aparținut lui Ion (Iancu) Oteteleşanu (1799-1876), vornic al Capitalei, și soției sale, Elena Filipescu (m. 1888), care - neavând copii - au donat întreaga lor avere, inclusiv conacul de la Măgurele (Ilfov), Academiei Române. După moartea Elenei Oteteleşanu, casa și grădina ei au fost transformate în cel mai celebru restaurant al Capitalei: Terasa Oteteleşanu, loc de întâlnire - ca și Capșa